

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus tertius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

Auctorque placidæ liberis pacis veni.
Oedip. Vides modestæ deditum menti senem? 350
 Placidæque amantem pacis ad partes vocas?
 Tumes animus ira, fervet immensum dolor,
 Majusque, quam quod casus & juvenum furor
 Conatur, aliquid cupio. non satis est adhuc
 Civile bellum. frater in fratrem ruat. 355
 Nec hoc sat est. quod debet, ut fiat nefas
 De more nostro, quod meos deceat toros;
 Date arma patri. nemo me ex his eruat
 Silvis: latebo rupis exesæ cavo,
 Aut sepe densa corpus abstrusum tegam. 360
 Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
 Et sæva fratrum bella, quod possum, audiam.

* * * * *

349. *Placidaque*] Mene invitas ad sedandas partium iras, ac si essem pacificus? Frustra. Tumes enim animus ira. *Idem.*

355. *Frater in fratrem*] Has diras à Sophocle accepit: quibus respondit eventus. nam cum in fraterno duello Eteocles vulneratus corruisset, mortuum ratus Polynices, spolia lecturus

ei incubuit; ille assurgens gladio excepit & transfodit. sic in jacentem frater fratrem ruit. vide Statium lib. 11. Thebaid. *Delrius.*

357. *Quod meos*] Immane & inauditum. *Toros;*] Quo probent se ex me genitos. *Farnabius.*

361. *Hinc aucupabor*] Captabo. *Idem.*

ACTUS TERTIUS.

* Ἀκὲφαλλο * *

JOCASTA. ANTIGONE. NUNCIUS.

Jocasta audito in procinctu stare utramque aciem prope fertur, filios
 (si fieri possit) in gratiam reductura.

Jocasta. Felix Agave, facinus horrendum, manu
 Qua fecerat, gestavit; & spoliū tulit

Cruen-

* Ἀκὲφαλλο] Multa desunt in fine præcedentis Actus. Deest etiam hujus Actus tertii principium. *Farnab.*
 363. *Agave,*] Penthei mater &

Bacchæ filium ejus Pentheum discernerunt. Sup. vers. 17. *Idem.* *Facinus*] Thyrsio affixum caput Penthei. *Idem.*

365. Cruen-

Cruenta m
 Fecit scel
 Stelus ho
 Feci noc
 Peperi no
 Ut & hos
 Et tertia
 Ut exul e
 Profugus
 Gener est
 Quod cin
 Septemq
 Generi.
 Regnum
 Mala, sic
 Utrumq
 Pietate f
 Optabo
 Sed utru
 Quo cau

365. Cruen-
 ptum vitulo
 faris, & lync
 Agaven, ut r
 Vide Apoll
 Manas] B
 In partes da
 366. Sen
 rius progres
 ego. *Idem.*
 encurrit.]
 occurrit. L
 Lipsius, h
 Ut apud lu
 admonitio
 vius.

368. No
 reponit, q
 est. sed &
 augens pl
 Hercul. P

Cruenta nati Mœnas in partes dati. 365
 Fecit scelus, sed misera non ultra suum
 Stelus hoc cucurrit. hoc leve est, quod sum nocens;
 Feci nocentes. hoc quoque etiamnum leve est;
 Peperi nocentes. deerat ærumnis meis,
 Ut & hostem amarem. Bruma ter posuit nives, 370
 Et tertia jam falce decubuit Ceres,
 Ut exul errat gnatus, & patria caret,
 Profugusque regum auxilia Graiorum rogat.
 Gener est Adrahti, cuius imperio mare,
 Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas, 375
 Septemque secum regna ad auxilium trahit
 Generi. quid optem, quidve decernam, haud scio.
 Regnum reposcit. causa repetentis bona est;
 Mala, sic petentis. vota quæ faciam parens?
 Utrumque natum video. nil possum pie 380
 Pietate salva facere. quodcumque alteri
 Optabo nato, fiet alterius malo.
 Sed utrumque quamvis diligam affectu pari;
 Quo causa melior, forsque deterior trahit,

Incli-

365. Cruenta nati] Perſius: Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo Baſſaris, & lyncem Menas flexura corymbis. Agaven, ut noſter, Mœnadem appellat. Vide Apollodor. lib. 3. Bibl. Delrius. Manus] Bacchis, à περὶ νεῶν furete. In partes dati.] Diſcerpti. Farnabius.

366. Sed misera] Sed illa non ulterius progrefſa in alia incidit ſcelera, ut ego. Idem. Non ultra ſuum Scelus hoc cucurrit.] Flor. non ultra ſuo Sceleri occurrit. Locus deſperatus, utcumque Lipſius, hæc cucurrit. An occurrit? Ut apud Luſtinum lib. 18. neve amara admonitio oculis ejus occurrat. Gronovius.

368. Nocentes.] Lipſius nocentem reponit, quia de Oedipode ſolo ſermo eſt. ſed & alias ſcelus indignanter adaugens pluraliter pro ſingulari ponit Hercul. Fur. 285. Quin & Sophocl.

Παριόγος de unico Oedip. & παρτέρογος de Iocasta ſola dixit; vel, feci nocentes me & Oedipum. Farnabius.

370. Hostem] Polynici enim juſſum armis repetenti faveo. Idem.

371. Terria] Hic Eutipidem ſequutus inducit Iocastam tertio poſt anno quam inceſtum agnovit, viventem cum in Oedipo, agnito facinore ſtatim ſibi mortem conſciſcat. Idem.

373. Profugusque] Sup. verſ. 58. & 326. Idem.

375. Quod cingit Isthmon,] Livius lib. 5. Mari ſupero inferoque quibus Italia inſula modo cingitur. In Flor. eſt Iſthmos. Forte, Quod ſcindit Iſthmos. Vel, ſindit. Hercul. Fur. Et bina ſindens Iſthmos exilis freta. Gronovius.

379. Sic petentis] Contra patriam arma externa inferentis. Farnabius.

385. Sem-

Inclinat animus, semper infirmo favens. 385
 Miseros magis fortuna conciliat suis.
Nunc. Regina, dum tu flebiles questus cies,
 Terisque tempus, tota nudatis stetit
 Acies in armis. æra jam bellum cient,
 Aquilaque pugnam signifer mota vocat. 390
 Septena reges bella dispositi parant.
 Animo pari Cadmea progenies subit.
 Curvo citato miles hinc illinc ruit.
 Vide, ut atra nubes pulvere abscondat diem,
 Fumoque similes campus in cœlum erigat 395
 Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
 Submittit: & si vera metuentes vident,
 Infesta fulgent signa: subrectis adest
 Frons prima telis: aurea clarum nota
 Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt. 400

I, red-

385. *Semper infirmo favens.*] Livius lib. 42. *Fama equestris pugna nudavit voluntates hominum: non enim solum, qui partis Macedonum erant, sed plerique ingentibus Romanorum obligati beneficiis lati eam famam exceperunt; non ob aliam causam, quam pravo studio, quo etiam in certaminibus ludicris vulgus utitur, deteriori atque infirmiori favendi.* Quintil. declam. 5. *Hunc primus nascendi locus, &c. quosdam magis severitas probitasque commendat: in quibusdam diliguntur impatientius calamitates: & damna corporum debilitatesque membrorum notabilius miseratione complectimur.* Gronovius. *Infirmo*] Polynici. Sup. vers. 370. *Farnabius.*

388. *Tota nudatis stetit*] Flor. *salva nudatis adest Acies in armis.* Videtur monstrare, seve. Pro Nuncio autem idem codex & in fronte scenæ & perillam ponit, *SATELLES, & SAT.* In eadem fronte apponuntur *POLYNICES, ETEOCLES.* quæ duæ personæ in sequentem scenam trahuntur, ubi vulgo male *Eteocles* omittitur. *Gronovius.*

389. *Æra*] *Tuba.* *Farnabius.*

390. *Aquilæque*] Romano more vexillum Aquilam vocat Poëta, forte & Græci habuerunt. nam & Persæ, à quibus Romani, aquilæ usum sumptere. *Idem.*

391. *Septena*] Hi septem Reges, Adrastus (teste Tyrtæo, linguâ mellifluâ) Amphiaræus, Parthenopæus, Tydeus, Capaneus, Hippomedon, Polynices: his Thebani totidem opposuere duces; qui, Creon, Eteocles, Ammon, Hypseus, Eurymedon, Dryas, Menœceus. *Delrius.*

392. *Cadmea*] Thebani à Cadmo orti. *Farnabius.*

394. *Atra*] Pulveris ab equitatu excitati. *Idem.*

399. *Frons*] *Acies instructa.* *Idem.* *Aurea*] Aureis characteribus. Non enim solum ducum nomina aureis litteris ferebant in vexillis, sed & signum cum minis insertis. *Idem.*

400. *Vexilla*] *Paulus* ex Festo, *vexillum* inquit, diminutivum à *velo.* videntur autem vexilla fuisse proprie vela, seu flammulæ illæ, quæ etiam

nunc

I, redde a
 Et impia
 Antig. Per
 Compe
 Nudum in
 Aut solve
 Joc. Ibo, i
 Stabo inte
 Petat ante
 Rogante
 Incipiat à
 Tenebo.
 Aut si alic
 Non fiet u
 Vicina fig
 Scelus in
 Et ecce m

nunc hodie equ
 ne Vegerius lib
 tum alas dici v
 velis, id est, fl
 penie ad verbu
 milit. qua de re
 de verb. signific
 thesauri luris
Delrius.

402. *Matri*
 num hoc pos
 quum habere
 editum, mat
 Græterus, h
 ri modum
 ipsam sic au
 diunt Floren
 branæ. *Gron*

403. *Perge*
 constituent sc
 pareus cum si
 filii. Alii tr
 enim, ut aiu
 jam Thebis d
 prece, nec vi

I, redde amorem fratribus, pacem omnibus;
Et impia arma mater opposita impedi.

Antig. Perge, ô parens, & concita celerem gradum;

Compesce tela, fratribus ferrum excute.

Nudum inter enses pectus infestos tenē.

405

Aut solve bellum, mater, aut prima excipe.

Joc. Ibo, ibo, & armis obvium opponam caput.

Stabo inter arma, petere qui fratrem volet;

Petat ante matrem. tela, qui fuerit pius,

Rogante ponat matre: qui non est pius,

410

Incipiat à me. fervidos juvenes anus

Tenebo. nullum teste me fiet nefas.

Aut si aliquod & me teste committi potest,

Non fiet unum. *Antig.* Signa collatis micant

Vicina signis: clamor hostilis fremit:

415

Scelus in propinquo est: occupa, mater, preces.

Et ecce motos fletibus credas meis;

Sic

num hodie equitibus præferantur. Sa-
ne Vegetius lib. 2. cap. 1. scribit, equi-
tum alas dici vexillationes, ab eo quod
velis, id est, flammulis utantur. idem
pene ad verbum Modestus in lib. de re
milit. qua de re consule B. Brissonium
de verb. signific. lib. 19. & P. Præteium
de thesauri Iuris Civilis & Canonici l. 20.
Delrius.

402. *Matris oppositu impedi.*] Mi-
num hoc potuisse placere Florenti,
quum haberet in promptu jam etiam
editum, *mater opposita.* Sed, inquit
Gruterus, hoc est præscribere auctori
modum loquendi. Non est: nam
ipsam sic auctorem locutum fidem faci-
entem Florentinæ & Vossianæ mem-
brant. *Gronovius.*

403. *Perge,*] Veteres lib. novam hic
constituunt scenam. *Parens.*] Quam,
parens cum sis, discordes reverentur
filii. Alii tribuunt hæc *Nuncio,* non
enim, ut aiunt, verisimile est, ut hæc
jam Thebis dicat Antigone, quæ nec
prece, nec vi à patre avelli poterat, qui

in Cichæronis sylvæ. Sed minus recte.
Sunt enim verba minus decora, magis
que pathetica, quam ut conveniente
nuncio. Ne autem miremur filiam de-
seruisse patrem, ut succutiret fratri-
bus: sic requirit pietas, ut scelerum
renunciaret Oedipus: unde est supra
vers. 319. *Tubente vivet.* Item v. 361.
Hinc aucupabor, &c. Farnabius.

405. *Nudum*] Quod nutritionis il-
los admoneat. vers. 447. infra. *Idem.*
Pectus] Aut primum bellum ex-
cipe. *Idem.*

408. *Petere*] Ferro. *Idem.*

412. *Teste*] Me videntem.

413. *Aut si quod & me teste*] *Eru-
scus: Aut si aliquod & me.* Gronovius.

414. *Non fiet unum.*] Nam & ipsa
una peribit. Farnabius. *Signa*] *Quæ
tria. Muta ut vexilla; vocalia, quæ vol-
ce humana; semivocalia, quæ classi-
co; tuba, buccina dantur.* *Idem.* Et
hæc *Nuncio* adscriptisere nuperæ edd.
mea sententia minus recte.

417. *Es ecce motos*] *Ista & sequen-*

Sic agmen armis segne compositis venit.
 Procedit acies tarda, sed properant duces.
Joc. Quis me procellæ turbine insanæ vehens 420
 Volucer per auras ventus ætherias aget?
 Quæ Sphinx, vel atra nube subtexens diem
 Stymphalis, avidis præpetem pennis feret?
 Aut quæ per altas aëris rapiet vias
 Harpyia, sævi regis observans famem, 425
 Et inter acies projiciet raptam duas?
 Nunc. Vadit furenti similis, aut etiam furit,
 Sagitta qualis Parthica velox manu
 Excussa fertur; qualis infano ratis
 Premente vento rapitur; aut qualis cadit 430
 Delapsa cælo stella, cum stringens polum
 Rectam citatis ignibus rumpit viam;
 Attonita cursu fugit, & binas statim
 Diduxit acies. victa materna prece

Hæse-

tia nuperæ edd. attribuant Iocasta. inepte, inepte. nec tale quid patitur votum sequens: ex quo pater matrem longius adhuc abfuisse ab exercitu. scilicet Antigona ab exercitu ad matrem cucurrit, eam è gynæceō produxit in publicum, hæcque appositissimè loquitur, sub conspectum armorum. *Grus.*

422. *Sphinx.*] Monstrum facit virginis, corpore volucris, pedibus leonis. Vide sup. vers. 120. *Farnabius.* *Atra*] Solem obscurans alis expassis. *Hercul.* *Fur.* vers. 1182. *Idem.*

423. *Stymphalis.*] Aves à Stymphalo Arcadiæ palude sic dictæ. vide *Hercul.* *Fur.* & 243. *Idem.*

425. *Sævi regis*] Phineï, vers. 153. *Thyest.* *Idem.*

427. *Vadit furenti similis.*] Similes sensus apud Ciceronem ad *Quintum*: ego vero facile patior *Cæsarem* existimare, illum quam maximum fuisse plausum: Et prorsus ita fuit. *Virgilium* que lib. 6. *Aneid.* qui surgere mensæ. *Aut videt aut vidisse putat per sidera*

lunam. Et *Ovidium* lib. 6. met. *pennis pendere putares: Pendebant pennis.* Lib. 8. *Aut dedit aut visus genuit est ille dedisse Stipes.* Lib. 9. *modo curra micantia captat Aut captare pater.* Lib. 13. *utinam aut verus furor ille aut creditus esset.* *Seneca* epist. 114 *Siferit, aut quod furori simile est, irasitur.* *Tacitus* lib. 16. *annal. Crederes latari, Et sirtasse latabantur per incuriam publici flagitii.* *Silius* lib. 16. *Nec frustra aquare videtur Aut etiam æquavis jugo præcedentia.* *Gronovius.*

428. *Sagitta*] *Thyest.* vers. 389. *Farnabius.*

430. *Premente*] *Vergente* à puppi secundo vento. *Idem.*

431. *Delapsa*] *De cælo lapsa sereno, Quæ si non cecidit potuit cecidisse videri.* Est autem exhalatio superius inflammata deorsum decurrens, ut cadere videatur. *Idem.* *Stringens*] *Acta* dividens. *Idem.*

433. *Binas*] *Inter utramque aciem* confluit. *Idem.*

438. Omni

Hæfere be
 Illinc & hi
 Vibrata de
 Paci fave
 Cessatque
 Laniata ca
 Rogat abr
 Negare m

438. Omni
 que telum,] V
 guendum olim
 etiam nobis in
 Cessatque telu

Jocasta utrum
 Et amore

In me an
 Unam p
 Animosa
 Descendi
 Hunc pet
 Hæc men
 Ego utru

444. Ab I
 cho quondam

447. *Fratr*
tres Oedipo.

448. *Mea*
dæmonios,
novius.

449. *Peni*
ex equo mihi
cum invenire
teras lege dai
equo dextras
impressos, V
trati matri d

Hædere bella, jamque in alternam necem
 Illinc & hinc miscere cupientes manum,
 Vibrata dextra tela suspensa tenent.
 Paci favetur. omnium ferrum latet
 Cessatque tectum, vibrat in fratrum manu.
 Laniata canas mater ostendit comas;
 Rogat abnuentes: irrigat fletu genas,
 Negare matri, qui diu dubitat, potest.

438. Omnium ferrum latet Cessat-
 que tectum,] Ut legendum & distin-
 guendum olim censuimus, repertum
 etiam nobis in castissimo librorum:
 Cessatque tectum. Vibrat in fratrum
 manu. Significat solos fratres adhuc
 in dextris strictos, habere gladios, ce-
 teros in vaginas eos condidisse. Vide
 Diatribæ cap. 41. Gronov. In vaginas
 reconditi gladii non vibrantur. *Ætæna.*

ACTUS QUARTUS.

JOCASTA. POLYNICES. ETEOCLES.

Jocasta utramque filium serio precatur, ut similitate postea in gratiam
 & amorem redire velint. Polynices impie respondet.

In me arma & ignes veritate in me omnis ruat
 Unam juventus; quæque ab Inachio venit
 Animosa muro; quæque Thebana ferox
 Descendit arce. civis atque hostis simul
 Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
 Hæc membra passim spargite, ac divellite:
 Ego utrumque peperit. ponitis ferrum ocuis

444. Ab Inachio] Ab Argis, Ina-
 cho quondam regnatis. *Ætæna.*
 447. Fratres] Natos eodem & fra-
 tres Oedipo. *Idem.*
 448. Mea membra passim] Flor.
 δεξτῆρας, Hac membra passim. *Geo-*
 novius.
 449. Ponitis ferrum ocuis Ac dico &
 ex aquo mihi] Sic scribunt fecisse N.
 cum inveniret in Basileens. ex quo dex-
 teras lege datus; Mogunt & Lugd. ex
 aquo dextris matris datus. Sed veteres
 impressos, Ven. & Herbip. ex aquo dex-
 tras matris datus. retinere se tamen in-

An
 nominati sui lesionem, quia vestri
 consona, non quia melior alius. Bene
 diffidunt. Nos in quibusdam reperimus:
 An dico & ex aquo dextris matris
 datus vel date. Hæc omnia plus aut
 minus divertunt ab eo; quod habet
 Ætæna: Ego utrumque peperit. ponitis
 ferrum ocuis? An dico & ex quo dexte-
 ras matris date. An expectatis donec
 & vestrum & meum pudorem pro-
 dam, & cædam, ex quo vos pepererim.
 nempe, & ipso filio meo. *Idem.*
 An deponitis arma dicto citius? *Farnabius.*